

ELOFIZETÉS.

Helyben és vidéken:
Egy évre — — 36 kor.
Fél évre — — 18 kor.
Egy negyed évre 9 kor.
Egy óra — — 3 kor.

Nyilttéri közlemények
megállapodás szerint.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 367.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1917.

Főszerkesztő:
Stauber József.

Péntek, augusztus 3.

A negyedik év.

Belejutottunk a háboru negyedik évébe. Most három esztendeje azt hitük, hogy négy hónap múlva a háboru csak mint valami rémes álom, emlék alakjában tér vissza. S most szomorúsággal vegyes elkeseredéssel kérdezzük, hogy vajjon vége lesz-e az öldöklésnek — a negyedik év végén? A népeket pusztító harcok sajnos ma is épp oly vad dühvel tombolnak, mint a háboru legelső hónapjaiban: sőt most még rettenetesebb pusztítást visznek véghez, mert a harcok három év hadi tudományának minden raffinériájával, az emberirtás művészetének összes fogásaival rendelkeznek és egy napos harc alatt több katonát tesznek ártalmatlanná, mint a háboru elején egy hét folyamán.

Ellenségeink száma is jelentékenyen megnövekedett. A hitvány és álnok oláh után Amerika is beugrott az entente csábító hazudozásának és néhány hónap múlva Amerika „szabad népe” is vérezni fog az európai harcmezőn — semmiért. Ki hitte volna ezt? Ki gondolta volna, hogy a szabadság lángoló hitében felnevelődött népeket álnok célokért a lövészárkok vérpatakjába lehet kergetni? Ki hitte volna, hogy az angol, a francia, az amerikai polgár, akiket mi az öntudat és a műveltség élő szobraiként bámultunk, még három esztendő múlva is gondolkozás nélkül rohan az ágyuk tűzébe. Az, ami most a nyugati harctéren történik, talány marad minden emberi agynak. Hát teljesen elvesztette a világ a józanságát, hát valami láthatatlan erő csakugyan megfosztotta az agyakat gondolkozási képességüktől? A világ népei undorodnak ettől a cél nélküli való mézariástól és az egymás iránti gyűlölet szikrája is kialudt már a szívükből. Am azért mégis érzéketlenül pusztítják egymást és százezer-számra termelik az árvákat, özvegyeket.

Az egész föld kerekiségén talán csak néhány száz lelketlen, hiu, számító, haszonlesó kívánja a háboru folytatását és a milliók engedelmeskednek nekik. Mikor lesz már ennek vége? Mikor hull már a porba az álnok haszonlesók és hatalmukat féltő hazugok gögös feje? Az emberek nem méltók a „lelkes állat” névre, ha még tovább is tűrik a gyilok borzalmas uralmát.

Visszavonul az orosz kárpáti arcvonal.

Budapest, augusztus 2. (Hivatalos.) A főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Mackensen vezértábornagy hadcsoportja:

Nem volt különös esemény.

József főherceg vezérezredes hadsereg arcvonala:

A Casinu-völgy mindkét oldalán az ellenség ismételten hevesen támadott. Vitéz csapataink ellentámadásban és órákig tartó közelharcban győztesek maradtak. Az orosz-román hadosztályok súlyos veszteségeikkel kénytelenek voltak állásaikba visszavonulni. Kövess vezérezredes hadserege harcok közben tért nyert. A hármass ország határterületén a Dragoiesaltól keletre fekvő magaslatok és a Kimpolungtól északra fekvő vidék kezünkben van.

Lipót bajor herceg vezértábornagy arcvonala.

Böhm-Ermolli vezérezredes haderői a Dnyesztertől közvetlenül délre az orosz határ ellen nyomulnak előre. A Zbrucz torkolati szögletet az ellenségtől legnagyobb részben megtisztítottuk.

Olasz és balkáni hadszíntér:

Nincs jelenteni való. — A vezérkar főnöke. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Berlin, augusztus 2. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállás jelenti:

Keleti harctér:

Lipót bajor herceg hadsereg arcvonala:

Böhm Ermolli vezérezredes hadcsoportja:

A Zbrucz és Dnyeszter szögletében orosz utóvédeket Wygoda mellett a Chotin fele vezető országut mentén visszavetettünk. Cernovitztól északra hadosztályaink a Dnyesztertől délre is közelednek az orosz határhoz.

József főherceg vezérezredes arcvonala:

Az orosz kárpáti arcvonal ez idő szerint a Pruth és a Kelemen hegység déli lejtői között visszavonulóban van. Német és osztrák-magyar hadosztályok az ellenség után nyomulnak, mely gyakran heves ellenállást fejt ki. Kimpolung előtt állunk. Az ellenség tegnap az Ojtoz és a Casinu völgy között nagy erőket vetett harcba, hogy Mgr Casinuluit elfoglalja. Heves tüzeléssel bevezetett több támadás megghiúsult a védők kitartásán. Ludendorff, első főszállásmester. (Miniszterelnökség sajtóosztálya.)

Véres veszteségek az angol offenzívában.

Berlin, aug. 2. (Hivatalos.) A nagy főhadiszállásról jelentik:

Nyugati harctér:

Rapprecht bajor trónörökös hadcsoportja:

A flandriai harcmezőkön csak délután került a sor a heves tűzérési harcokra. Vonalaink Langemarttól a Lysig több órás pergőtüz alatt állottak. Mielőtt az ellenség estefelé ezen az arcvonalon újabb támadásokhoz fogott volna, ismét súlyos harcok fejlődtek ki, amelyekben az ellenség által tüzebe vetett hadosztályokat mindenütt visszavertük, eredményes ellentámadásainkkal pedig harci vonalainkat több ízben előretoltuk. Az ellenség egy helyen sem ért el eredményt. Ellenben meg nem gyöngült védőtüzelésünkben nagy véres veszteségeket szenvedett ellentámadásaink alkalmával, a betörési pontokon több száz foglyot veszített. Nyugtalan éjszaka után korán reggel Witschätetől keletre újból előretörő angol támadások hasonlóképen veszteségteljesen megghiúsultak.

A német trónörökös hadcsoportja:

A Chemin des Dameson a franciák megismételték eredménytelen támadásaikat az általunk Filaintól délre és Czernytől délkeletre elfoglalt ma-

házában sokáig őrizték szegény Guttmann Jakabnak egy saját maga festette olajarcképét. Olyan hatalmas sudár ember volt, mint az édesapja. Klasszikus metszésű fej, melyből két nagy almatag szem mélységes tekintete révedezett ki a szemlélő elé: az ajkak körül pedig egy fájdalmas vonás és a homlokon, a magas, domboru, tiszta homlokon a korai halál Kainjegye...

Kedves főtisztelendő uram, idáig vagyok az én gyermekkorom zsidó emlékeivel. Szóhatnék még dr. Steinhardt rabbirol, akinek vallásánál mi, aradi gimnazisták ámulva és épülve hallottunk Spinozáról, Kantrol, Hegelrol, Goetherol, Schillerről, Főtvis Józseiről, Kemény Zsigmondról, Széchenyi Istvánról, csodásan szép, fiatal lelküket edző és termékenyítő dolgokat. Sohasem fogom elfelejteni ezt a polihistor papot, ezt a nagy tudóst, aki,

mint maga önértzetesen emlegette előttünk, fiatal korában egyike volt a legelső magyar gyorsírónak s a pozsonyi országgyűlésen ő stenografálta legelőször a magyar parlamenti szónoklatokat. Szóhatnék még az aradi zsidóiskoláról, ahol az abszolútizmus utolsó esztendejében a kémkedéssel és denúciációkkal nem törődő lelkes zsidó tanítók (Grünwald, Seidner, Kohn, Ottenberg) plántáltak fiatal lelkeinkbe a magyar ígét és a magyar haza izzó szeretetét.

De ezt máskorra kell hagynom. A világháboru vihara itt zug az íróasztalom körül és minden percemet lefoglalja a világ szemé előtt dolgozó, teletöltséget átérző magyar publicista nehéz és temérdek munkája.

Isten Önnel, kedves főtisztelendő uram. Köszöntse az én nevemben is szülővárosom jubiláló gyülekezetét.

Egy tartalékos hadnagy Lipót-rendje.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Az Aradi Közlöny megírta, hogy a király Rimaszombati Imre dr.-nak, az 52. gyalogezred tartalékos hadnagyának az ellenséggel szemben tanúsított vitéz és eredményes magatartásáért a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozta a hadiékítménnyel és a kardokkal. Mindenki méltán kérdezhet, mit méltó az a tartalékos hadnagy, hogy olyan kitüntetésben részesült, amely csak tábornokoknak és törzstiszteknek jut osztályrészül? Erre az izgató kérdésre itt a válasz.

A héten a kabinetirodából a következő sürgöny érkezett az olasz fronton küzdő II-52. zászlóaljhoz:

„Rimaszombati Imre tartalékos főhadnagynak II-52. zászlóalj. Öfelsége ép most olvasta az előterjesztést, ahol őt a vaskorona-rend III. osztályának elnyerésére felterjesztették. Öfelsége az ön hőstetteit a 10. Isonzó csatából a plavai 388. számú magaslat körül és ezért Önnel különös elismerésül a Lipót-rend lovagkeresztjét adományozza a hadiékítménnyel és a kardokkal. Szívélyesen gratulálók, Marterer altábornagy, a kabinetiroda főnöke.“

Ehhez a sürgönyhöz meg kell jegyezni, hogy Rimaszombati tartalékos hadnagy volt és csak a sürgönyből derült ki, hogy e kitüntetés mellett soron kívül tartalékos főhadnagy is lett. Tekintettel pedig arra, hogy eddig az arany vitézségi érem, a Signum Laudis, és a III. osztályú katonai érdemkereszt tulajdonosa volt, ő lett a második osztrák-magyar fegyveres erő legszebben kitüntetett tisztje, mert olyan tiszt nincs több, kinek mellé a legénységi aranyérem és a törzstiszti Lipót-rend ékesítené. Mlaker Albin főhadnagy kapta tavaly soronkívül előléptetése mellett tan elsőnek a subaltern tiszték közül a Lipót-rendet, de neki ez volt az első kitüntetése.

Az előzményeit ennek a kitüntetésnek csak mutatványszámokkal lehet ismertetni, mert Rimaszombati igazi mesebeli hős. A 10. isonzó csatában géppuskás század parancsnoka volt. Az olaszok körülfogták és 57 óráig volt körülfogva embereivel együtt, éltenszomjan. A zászlóalj már elvesztettnek tekintette őket. Egyszerre csak a harmadik napon beállt Rimaszombati embereivel, egy másik zászlóalj általa megmentett gépfegyvereivel, egy olasz kapitánnyal és főhadnaggyal és egy csomó közemberrel, mint foglyokkal. Emberei mesélik, hogy egész olasz géppuskás századokat lekaszált. Amint jöttek, úgy leködtek le örökre. A plavai 10. isonzó csatának borzalma (nem tudja senki leírni, rettenetes vesztesége volt a támadónak. Mi sem jellemzi tehát jobban Rimaszombati viselkedését, mint, hogy a zászlóalj összes tiszt-

jei és közlegényei megállapodtak abban, hogy Rimaszombati egy maga legalább annyi veszteséget okozott fegyverével az olaszok közt, mint az egész zászlóalj.

Rimaszombatinak a hadtestparancsnok azzal gratulált: „Köszönöm Önnel, Plava, az Isonzó hadsereg hősnének“.

Igy nyert királyi szentesítést az a tény, mely büszkévé és boldoggá teszi az ötvenkettősöket, hogy Rimaszombati főhadnagy igazi, bámulatra méltó és eddig felül nem mult hőse a monarchia egész hadseregének.

De elismerést nyert összes embereinek hősiessége, mert valamennyien ki lettek tüntetve, néhányan arany, többen nagy ezüst vitézségi éremmel.

Papiros ruhák.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A háborúnak köszönheti a papiros, hogy még nagyobb fontosságot játszik az emberiség történetében, mint eddig, mert ruha és mosószöveteket kell pótolnia. A japánok már régen felismerték a papiros értékét és a legelképzelhetlenebb célokra használják fel művésziesen készített rostos papirosukat. Habár nem lehet utólrini máról holnapra a japánok tökéletes és ősi tradíció nyugvó technikáját, nálunk is meg van azonban az a törekvés, hogy használható papírszövetek előállítását fejlesszük és tökéletessítsük. Egy aradi szakember a következő érdekes adatokat szolgáltatta a papiros szövetéről:

— A papiros belátható időn belül igen sok mindent fog pótolni. Azáltal, hogy Németországban legutóbbi rendelkezéssel szállodákban, vendéglőkben eltiltották asztalterítők és asztalkendők használatát és korlátozták a törülközők és ágyneműk kieserelését, a papírszövetnek tártteret nyitottak. Nemsokára azonban ingek és más fehérnemű készül az új anyagból, amelyet természetesen finomítani kell, mert az érzékeny emberi bőr olyan formában, amilyenben ma van a papírszövet, nem bírja el. A hadipar erőlyesen neki látott az anyag javításához és minthogy a háboru alatt már sokszor adta jelét bámulatraméltó alkalmazkodó képességének, remélhető, hogy ezen a téren is csakhamar elismerésre méltó módon fog kitűnni.

— Kétféle papírszövet van: laza és tömött. A laza hasonlít a kanavászhoz és a kongrészhöz és különösen matracok áthuzatára használják. Ugyancsak ilyen goromba fogásu szövetből készítenek törülközők, amelyeket egyszerűen ki is lehet mosni. Mosásra negyvenöt fokot víz kell használni, de nem szabad előzetesen beázatni a ruhát. Leggyakrabban

betétül használják a papírszövetet női és férfi köpenyegekben, férfi és gyermek öltönyökben, valamint nyakkendőknél. Van már olyan fehér papírszövet, amely úgy néz ki, mint a sirting és különösen halott ruhát készítenek belőle.

Tudnak már gyártani igen erős sötétkék szövetet, amelyet munkásöltönyökre, kötényekre használnak, sőt van már sötétkék alapu fehéren csikozott, vagy pontozott kartonszerű szövet is, amelyből női ruhákat készítenek. Gyermekek kötényekre felhasználható divatosan színezett és mintázott papiros szövet is van, amelyről nem is hinné az ember, hogy miből készül. Szakemberek kijelentése szerint ez év végéig olyan papírvásznat tudnak már gyártani, amely különösen mosóruhákra lesz alkalmas, de időközben elkészül az a szövet is, amely gyermekbluzokra és sportingek gyártására nagyszerűen beválik. Ma már Németországban a gyermek matrózóöltönyökre fehér felső gallért csak papirosból készítenek.

Férfi nadrágokra alkalmas és a pamutszöveteket teljesen pótló papírszövet már van, amelyet impregnálnak és állítólag teljesen jól hordhatók még esős időben is. A jövő tavasszal egészen bizonyosan már, papiros öltönyökben fogunk járni és valószínű, hogy a hölgyek is papiros aljat és bluzt lesznek kénytelenek hordani, ha Amerika csakugyan komolyan két évvel akarja még meghosszabbítani a háborút.

Ingyen ajánlkoznak Aradra az osztrák kisasszonyok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Magyarországon sokat panaszkodnak amiatt, hogy nehéz a megélhetés és sokat koplálnak a szegényebb családok. Természetesen 'eme panaszoknak csak igen kis része bír alappal. Osztrák szomszédunk Magyarországot általában úgy állítja oda Európa elé, mintha itt a népek még most, a világháboru negyedik esztendejében is tejben-vajban fürödnének. Nem csoda tehát, ha e hír hallatára Ausztriából tömegesen szeretnének Magyarországra jutni. Valószínűleg ez a magyarázata annak is, hogy Németországból legutóbb több száz gyereket küldtek hozzánk nyári üdülésre.

Hogy tényleg olyan híre van Magyarországnak a szomszédos Ausztriában, mintha itt valóban bőségben élnek a polgárok, azt legfényesebben igazolja egy aradi városi főtitkár esete. A szóbanlévő főtitkár leánya mellé német ajku kisasszonyt akart szerződtetni. Reichenberg egyik napilapjában közzétett egy apróhirdetést, hogy leánya mellé német kisasszonyt keres. Havonkint tíz korona fizetést és teljes ellátást ad a kisasszonynak. A titkár azt hitte, hogy egyáltalán nem fognak jelentkezni, vagy csak néhányan reflektálnak az apróhirdetésre. Nagy volt azonban a meglepetése, amikor Ausztria minden vidékéről tömegesen szállította a posta a kisasszonyok ajánlatait. A mai napig negyvennyolc ajánlat érkezett hozzá, fényképekkel és pontos életrajzi adatokkal. Az ajánlkozók egy része kijelenti, hogy tiszteletre egyáltalán nem reflektál, csak jól bánjanak vele és rendszeres kosztot adjanak neki. Ilyen híre van Ausztriában Magyarországra Kánaánjának. Természetesen a kisasszonyokat nagy családás éri, ha Magyarországra jönnek, mert meggyőződnek róla, hogy nálunk sem kenik a vaját ujjnyi vastagságban a kenyérre.

Az „ARADI KÖZLÖNY“

már a kora reggeli órákban kapható minden nagyobb papírkereskedésben és dohánytözsdeben :-

Aradon lumpolt a sikkasztó Gruber Hilda.

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Az Agrár-bank igazgatóságához még május 11-iki kelettel pénzeslevelet küldött a székeljudvarhelyi takarékpénztár. A pénzeslevél borítékján 5000 koronás jelzés volt a portó-megtakarítás miatt, de a feladással egyidejűleg a székeljudvarhelyi takarékpénztár jelezte hogy tulajdonképp 50.000 koronát tett postára, az Agrár-banknak küldött pénzesborítékban. — Ez a levél a pénzeslevéllel együtt május 14-én tényleg meg is érkezett az Agrár-bankhoz, a hol ezeket 22 más levéllel együtt, köztük egy Marosvásárhelyről érkezett 10 darab, összesen 486.000 korona értékű váltókat tartalmazó levéllel együtt Balla Jenő nevű tisztviselő vette át, aki átadta valamennyit Gruber Hildának, a ki a postaátvétel könyvét vezette, hogy valamennyit vezesse be.

A készpénzküldeményeket a banknak Schoff és Hüvös nevű hivatalnokai szokták átvenni s szabályszerűen beutalmi a pénztárba.

Ezzel azonban amikor Hüvös felvágta a székeljudvarhelyi takarékpénztár pénzeslevelét, abban pénz helyett a Marosvásárhelyről érkezett váltókat találta. Gruber Hilda ugyanúgy a pénzesborítékra vezette rá a váltójegyzést, mag a székeljudvarhelyi takarékpénzeslevelét egyszerű levél gyanánt vezette be.

A bankban mindaddig nem vették észre a sikkasztást, amíg július 9-én a székeljudvarhelyi takarékpénztár nem sürgette, hogy 50.000 koro-

nás pénzküldeményének átvételét ismerje el az Agrár-bank. Ekkor már Gruber Hilda nem tartozott a bank hivatalnokainak kötelékébe.

Az Agrár-bank följelentése folytán a rendőrség megindította a nyomozást s ennek során elsősorban Gruber Hildára terelődött a gyanúja. Gruber Hilda azután mai kihallgatásán Krecsányi Kálmán, a bünyűi osztály vezetője előtt beismerste, hogy tényleg ő sikkasztotta el az ötvenezer koronát. Sirva vallotta jegyzőkönyvébe:

— Azon a napon, amikor az 50.000 koronás pénzeslevél érkezett, ez a kézbesítő könyvből véletlenül kiesett. Én észrevettem, s anélkül, hogy valaki láthatta volna, elrejtettem a keblemen s nyomban telefonáltam Gruber Jolán nevű nővéremnek, hogy sikerült pénzt szerezni. Nővérem felbujtására követtem el a sikkasztást, akit egy katonabarátja állandóan hajszolt arra, hogy szerezzen pénzt neki.

Az 50.000 koronából megkezdődött azután a dárídó. Jártunk Győrött, Szentgothárdon, ahol édesapánk pénztári főorvos, Aradon, és Borosjenőn.

A rendőrség a Gruber-nővéreket letartóztatta. Gruber Hilda egyébként kalandos hajlamú leány. A háboru kitérősekor Franciaországban volt, de sikerült neki Genuába szöknie, ahonnan az oiáh háboru kitérősekor Románián át hazajött.

Folytatódik a tülekedés.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálja tudósítónk: Ma délután négy órakor Esterházy Móric gróf elnöklésével minisztertanács volt.

A hátralevő főispáni kinevezések e héten kerülnek felterjesztésre a király elé és azok már a jövő héten megjelennek a hivatalos lapban. Fővárosi tudósítónk értesülése szerint negy főispáni állás betöltésére még mindig nem történt végleges döntés. Krassószörény megyében arról van szó, hogy Medve Zoltánt, a már felmentett főispánt újból kinevezik. A megye ellenzéki pártja és az országos függetlenségi pártok azonban ellenzik ezt a kombinációt. Torontálnegyében dr. Steier György bevédelmi miniszteri osztálytanácsos a kormány egyik jelöltje. Temesmegyében Joanos Sándor munkapárti főispán megtartását ugyanazok a körülmények teszik lehetetlenné, mint Medvéét Krassószörénymegyében.

Egy fővárosi kormánypárti esti lap írja: A kereskedelmi és pénzügyi politikai államtitkárságokért még mindig folyik az ádáz küzdelem. Figyesebben csak most vonul fel valamennyi kormányt támogató párt, amikor hire kelt, hogy az egyik államtitkárságot a munkapártból kilépő képviselők egyike kapja meg. A legbarciasabb a Károlyi csoport, amely legalább az egyik államtitkárságot magának akarja biztosítani. De a többi kormánypárt is reflektál az egyik államtitkári állásra. Az alkotmánypártnak egyik főrangú vezető tagja a miniszterelnökhöz, továbbá Serényi Béla kereskedelmi miniszterhez és Gratz Gusztáv pénzügyminiszterhez fordult, hogy a kormányt támogató pártok nevében tiltakozzék Hantos Elemér kinevezése ellen. A kereskedelmi politikai államtitkárságra Hantos Eleméren kívül Iglódi-Szabó János munkapárti képviselő is aspirált. — Ilyen irányban már tárgyalást is folytattak vele. Ennek reményében Szabó János hajlandó lett volna a munkapártból kilépni és az ugynevezett különítményhez csatlakozni Szabó János azonban kilépése előtt nem kapott olyan garanciákat, amelyek teljesen megnyug-

tathatták volna, még ma is tagja a munkapártnak.

IRODALOM ES MŰVESZET.

* **Jótekonycélu előadás.** Menyháza közönsége a vármegyei hadiözegek és hadiárva alapja javára jótekonycélu Krisztina napi műkedvelői előadást rendezett, mely minden tekintetben igen jól sikerült. Az estélyen a fűrdő közönsége teljes számban megjelent és igen jól szórakozott, mert a műkedvelők szereplők a legnagyobb odaadással fáradoztak a siker érdekében. Az estély tiszta jövedelmét azaz 483 korona 70 fill. a rendezők a vármegyei főispáni hivatalnak beküldötte.

* **Orfeum a Központi szálloda kertjében.** A tegnapi második előadás is zsufolt ház előtt folyt le. Az érdeklődés központját „Sussi”, a számoló és beszélő kutya képezte. Zulájka, a keleti szépség eredeti táncával és Bavaria tiroli kettős óriási sikert arattak. Ma este fél 9 órakor nagy előadás.

* **A múlt és Jövő aradi száma.** Patai József dr. kitűnő szerkesztésében megjelenő „Múlt és Jövő” című magas nívón álló zsidó-irodalmi, művészeti, társadalmi és kritikai folyóirat abból az alkalomból, hogy az aradi zsidó hitközség megünnepeelni készül kétszáz éves alapításának jubileumát, aradi számot adott. Arad múltja kulturhistoriai átlomást jelent a magyar zsidóság fejlődésében és ennek kifejezője az igaz irodalmi értékű tartalmas, illusztrációkkal bőven tarkított album. Ennek a speciális és mindenkinek figyelmébe melegen ajánlható, aradi érdekességekkel teli tüzdelt füzetnek létrejötté elsősorban Vágvölgyi Lajos dr. aradi főrabbi érdeme, aki buzgalommal, lelkesedéssel gyűjtötte az anyagot és aki maga is igen érdekes és becses kutforrásul szolgáló tanulmányt írt az aradi zsidóság múltjáról, amelyben ugyszólván majdnem minden aradi család történetéből mond el egy-egy érdekes adatot. Somogyi Gyula dr., Vósi József, Szemere Kálmán, Kaufman Izidor, Déznai Viktor dr., Balla Ignác, Chorin Ferenc, Gál Gyula, Bing János, Nemess Zsigmond dr., Kaufman Ede, Faragó Rezső, Kóhn Nánán, Teller

Kálmán írtak ennek a nagy és érdekes városnak és zsidó társadalmának múltjából, vagy jelenéből egy-egy színes fejezetet és a változatos tartalmat a gyönyörű illusztrációk nagy tömege teszi még gazdagabbá. Ami az aradi zsidóság múltjára és jelenére, szellemi életére és közhasznu tevékenységére érdekes fényt vet az írásban és képben elevenedik meg a pompás kiállítású füzetben, amely Oláh Sándor könyvkereskedésében kapható.

* Az „Aradi Tükör” legújabb száma ma jelent meg a szokottnál is változatosabb, érdekesebb tartalommal. Mladin Miklós kiszabadulása alkalmából hét tiok alatt őrzött leveleket közöl, amelyek a Hámori—Mladin-perrel vannak szoros összefüggésben. Ezenkívül egy egész sereg radikális hangú cikk van a lapban. Az Aradi Tükör minden dohánytözsdeben és utcai elárusítóál kapható.

Orosz válasz Michaelisnek

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Stockholm. Finnországban a nyomdásztrájk miatt nem jelennek meg a szocialista lapok.

Stockholm. Terescsenkó külügyminiszter a sajtó képviselőinek kijelentette a kancellár beszédével kapcsolatban, hogy a külügyi hivatal kényszerítve érzi magát a kancellár által nyilvánosságra hozott adatoknak kategorikus megcáfolására, különösen azt a részét kell megcáfolni, mely a hadicélokra vonatkozik és a melyet állítólag Terescsenkó nyilvánított volna ki Franciaország által e háboruban elérni akart területnyereségről.

Az ideiglenes kormány már véleményét nyilvánította a hadicélok tekintetében és ez az államtanácsban tetszésre talált. Legközelebb az ügyet konferencia fogja tárgyalni, az orosz nemzetgyűlés pedig Moszkvában augusztus hó 5-én összeül. A választások előkészítése már megtörtént, Szibéria kivételével mindenütt a területi választójog jut érvényre. Szibériában minden 14000 lakos választ egy képviselőt, az ellenség által megszállott területek pedig csak fűlszabadításuk után szavaznak. Nem szavaznak továbbá Lengyelország, Bochara, az orosz állam által csak megszállott területek Finnország választásaira vonatkozólag még nem történt döntés, mert Finnországban jelenleg egy orosz hatóság sem működik.

Zürich: Lloyd George több párisi hírlapíróknak a következőket mondotta: Angliát nem lehet kiéheztetni. A világ jövője Nagy-Britannia és Franciaország egységétől függ, mert Oroszországnak határozottan rosszul megy a dolga.

Hága. A Morning Post jelenti Pétervárról: Egész Ukrajnát július 31-én közvetlenül veszélyeztetett területnek nyilvánították. Az egész közvélemény rendkívül nyugtalanodik mert az ellenség offenzívája tíz nap óta változatlanul erős, a gyengülésnek minden jele nélkül.

Stockholm. Komeniev-Podolsk tele van katonaszökevényekkel, akik az egész városban rémuralmat tartan a K. A. hatóságok ultra készen állanak és csak a parancsot várják, hogy elhagyják a várost, amelynek még a pályaudvarait is megszállották a lázongók.

TANÜGY.

(*) **Kitüntetett tanítók.** Az országos magyar iskolaegylet két aradmegyei tanító működését ismerte el legutóbb, ezek Barabás Sándor aradszentmártoni és Gerincy Károly odvasi áll. tanítók. Mindkettőn díszes kiviteli elismerő oklevelet nyertek. Barabás Sándort öt év alatt másodsor éri ez a kitüntetés.

Titokzatos öngyilkosság egy kártyaszobában.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Budapestről telefonálta tudósítónk: Izgalmas jelenetnek voltak szemtanúi tegnap délután a Balaton kávéház vendégei, akik az uzsonnájuk mellé idegizgató mozifilmet is kaptak, amelynek szereplői egy hadnagy, egy civilben levő zászlós, a katonai rendőrség, sikoltozó hölgyek és ijedt urak.

Négy óraker F. hadnagy feketézett a kávéházban több hölgy és B. kadett társaságában, aki polgári ruhát viselt. Ekkor belépett az ajtón a katonai rendőrség több tagja, a hadnagy pedig megpillantva őket, fölugrott, a kártyaszobába futott és magára zárta az ajtót. A zászlós kétségbeesetten utána és beküzdte neki:

— Ne légy öngyilkos! Te ártatlan vagy! Bennt a kártyaszobában a hadnagy elővette a revolverét és izgalmas pillanatok következtek. A hölgyek sikítottak:

— Ne hagyják, hogy megölje magát!

Ekkor ekördült a revolver. A katonai rendőrség egyik hadnagy tagja és Szalay József dr. szegedi főkapitány, aki mint vendég az egyik irodalmi asztaltársaságnál volt jelen, behatoltak a szobába. A hadnagy újra elsütötte a revolverét, de a golyó a földre furódott. A zászlós és Szalay lefegyverezték a hadnagyot, akit a katonai rendőrség elvitt. Hogy a fiatalember miért akart öngyilkos lenni, nem lehetett megállapítani.

kálisabb és utópisztikus módon akarják megoldani s minthogy ez nem sikerül nekik, polgárháborút szívnak. Valányszor a katonai és munkástanács megakart akadályozni az orosz birodalom felbomlását és utat-módot keresett a kibekülsésre, a Pravda mindannyiszor hanyatlomok radikális végletekbe akart rohanni és azt követelte, hogy az előtte gyanús emberek vagyonát konfiskálják, letartóztatásokat sürgett és a legszélsőbb forradalmi kívánságok megvalósítását követelte, noha jól tudta, hogy háború van.

— A Pravda március 5-ike óta jelent meg. Az első szerkesztője Muranov szociálista дума képviselő volt, akit Kolontaj, majd Kamenev követett. Mielőtt még Lenin és Simonjev visszatértek volna Pétervárra, már küldöttek cikkeket a Pravdának, amelyek a cenzura megkezdésével kerültek a külföldről a szerkesztőségbe. Március végén nagy botrány ingatta meg a tömeg bizalmát a lap iránt. Kitént ugyanis, hogy a munkatársak között „agent provokateurok” vannak, akik a régi uralom részére dolgoztak. A lapnak ezt be kellett ismernie. Azonban csakhamar kiderült Lenin és Simonjev, megyszemű fogadtatásban részesültek,

katonazene jelent meg a pályaudvaron, a front-ról az ezredek üdvözlő küldöttségeket menesztettek hozzájuk és ez a lapnak ismét tekintélyt adott.

— Lenin tíz évig élt száműzetésben és Genfben orosz nyelven egy kis szociáldemokrata lapot adott ki, amelyet titkos utakon el tudott juttatni Oroszországba. Mikor a háború kitört, a дума szociálista pártjai nem szavazták meg a hadihitelt, először azért, hogy hűek maradjanak a párt alapelveihez, másodsor pedig, mert a negyedik дума soha sem volt előtűk a nemzet képviselete, hanem egy államcsínynek a produktuma. Mindezek ellenére azonban Cseidze, a végrehajtó-bizottság mostani elnöke, ünnepélyesen kijelentette a dumában, hogy hozzájárul a háberuhoz. Csak egyetlen orosz lap merete már akkor is a háborút gyalázni, sőt azt kívánta, hogy Oroszország szenvedjen vereséget és ez a lap Lenin, Genfben megjelenő ujságja volt. Így történt, hogy a forradalom kitörése után Lenint úgy üdvözlözték, mint aki sohasem változott meg és már az első nap óta gyalázta a háborút és a militarizmust.

— Apfelbaum Vladimir oroszosan Lenin, ma negyvenhét éves. 1887-ben mint nihilistát halálra ítélték és a kazáni egyetemről, ahol jogot hallgatott, kitiltották. 1895-ben elfogták, Szibériába szállították, ahonnan azonban megszökött. Azóta csupa harezóól áll az élete, sokáig volt száműzetésben, de 1905-ben ismét visszatérhetett. Alig tért haza, újra nagy harcot indított, amennyiben azt prédikálta, hogy a nép bojkottálja a képviselőválasztásokat és ezáltal akadályozza meg, hogy a дума megalakulhasson. Ha szükséges — hirdette Lenin — akkor erőszakkal is meg kell akadályozni a választásokat, mert azok alapja nem elég demokratikus és a дума nem lenne a nép akaratának igazi kifejezője. Mikor Lenin azt látta, hogy nem fogadnak neki szót, akkor észbe kapott. 1907-ben maga is képviselőjelölt volt, de megbukott a választáson. A reakció megkezdte véres munkáját és Leninnek újra száműzetésbe kellett mennie.

— Azok, akik Lenin beszédeit és írásait ismerik, úgy nyilatkoznak, hogy noha szociál-

LENIN

azaz Apfelbaum Vladimir.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától.

Kerenszky orosz miniszterelnök betiltotta a maximálisták lapját, a „Pravdat”. A lap, valamint annak szerkesztői és irányítói az entente nagy ujságjai szemében valóságos szálkák voltak. A Temps legutóbbi számában érdekes adatokat közöl azokról az emberekről, akik a Pravda szerkesztőségéhez tartoztak és hábor ezeket az adatokat óvatossággal kell fogadni nem tagadható, hogy sok köztük a figyelemreméltó. Elsősorban beismeri a francia ujság, hogy ezek a férfiak a szövetségeseknek több bajt és fájdalmat okoztak, mint egyhány német hadsereg. Hatalmat jelentenek — írja az ujság — és meg kell értenünk végre, hogy számolnunk kell velük.

— Apfelbaum, vagy ahogy oroszosan mondják, Lenin, Uljánov oroszosan Zinoview, Rosenfeld orosz írói néven Kamenev, a Pravda három legjelentősebb embere, forradalmi marxisták, akik Oroszország problémáit a legradi-

Gárdonyi Géza.

A napokban egyik kedves ismerősöm lelkendező örömmel adott át egy tárcasorozatot. „Ha kellemes órát akarsz megadni, szerezni, úgy olvasd el e bájos történetet.” Átvettem s a címet nézve, Gárdonyi Géza: „Valbomás” című novellisztikus elbeszélése tűnik elém. „Bár annak idején, az ujságban, élvezettel olvastam, de örömmel fogom újból átfutni, hisz’ újabb szépségei fognak feltűnni.”

Érdekes véletlen, hogy a tárcasorozat olvasása után közvetlenül hallottam a városban kedves barátamtól, hogy a megüresedett kulturigazgatói állásra jelenleg a legkomolyabb jelölt a magyar irodalom illusztris képviselője: Gárdonyi Géza. Az Aradi Közlöny szerdái számában pedig a vezércikk egészen a nagy íróval történt beszélgetés és eszmecsere körül forog.

Nem vagyok ugyan születéseinnél fogva aradi — a nagy magyar metropolisban Szegeden nőttem fel, — de mint a magyar kultúra élet szerény napszámosa jó pár éve figyelem már az itteni kulturális viszonyokat s e helyütt tettem is erre vonatkozólag néhány reflexiót.

S most igaz lelki öröm kapott meg, hogy olvastam a kedvező hírt, hogy a nagy magyar író: Gárdonyi, ha az egyöntetű érzés és bizalom reá esnek, kész örömmel hajlandó Arad kulturális életének élére állani.

Gárdonyi Géza személyesen ugyan nem ismerem, de ismerem lélekét írásából, mint amelyek igaz gyöngyei, ki kristályosodásai az ő finom, érzékeny, igaz magyar nagy lelkének. Aradon tartózkodva jó pár éve, nyitott szemmel figyelem az itteni állapotokat s mondhatom ezek irodalmi és művészi téren nem a legkedvezőbbek. A megüresített igazgatói állás körül már a múltban is, de most különösen keletlenül színezett vetélkedés, s vad hajszok folyik. Pedig hát... Kara Győző tanár ur egy cikksorozatban jelenleg éppen e kérdést fejtegeti ügyesen és objektív. Az országos pályázat révén olyan embert választana, aki lecsillapítsa itt a tajtékzó habokat. Az eszméje igen helyénvaló, de én most azon nézetemnek adok kifejezést, hogy Arad városa egy Gárdonyi Géza meghívásával nyugodt lelkiismerettel elejtheti az országos pályázat eszméjét, s valószággal kiérdemesítené, ha Gárdonyi Géza az ő már is határozatlan nevével fényt és nevet kölcsönöz mindjárt állása elfoglalásával Arad kulturális életének.

Ha másaitól akarom jellemezni Gárdonyit, a nagy magyar szellemet, a nemzeti- és néplelki nimom tollu ismerőjét, úgy a nagy magyar költőgenie: Arany jut eszembe. A nép fia ő is, mint Arany; volt tanító és ujságíró (itt Aradon is!), mint Arany. Írásain át ragyog fényük derült lelkivilága, mely azonban az em-

bereket kerülve, az édes magányban tárja fel olajolt, örökéletű kincseit. Mimozá természet lehet, igazi jó ember, mint Arany volt, hisz’ ennek az irányát is szerette meg. Sajátos stílusa van írásainak; mint egy igazi, zseniális festő mindenre megtalálja a jellemzés legmegfelelőbb eszközeit a nyelve erejével. Költészete ragyogó, derűs naphoz hasonló, melyben minden él, pompázik s örül az életnek; sajátosn egyéni szavaival, kifejezéseivel pedig oly zamattal kölcsönöz elbeszéléseinek, oly annyira elevenné és élénkké teszi a eszelekmény meuetét, hogy az újabb magyar irodalomban ez csak az ő kitűnő kiválósága. Egyéni sajátja még e rövid, lakonikus stílus, egy-egy szóval sokszor oly sokatmondó, s oly taláiban jellemző, mint Arany, a magyar nyelv legnagyobb ötvésművésze. Egyéni lelki tulajdonokban és írói irányban igen rokonnak tartom e két nagy művészt. az újabb magyar irodalomban az írók Nasztórán: Lévy Józsefen kívül szerintem alig-alig van író, ki az Arany-féle tradíciókat annyira lelkeben hordozná, fejlesztené s oly nevesen képviselné, mint éppen Gárdonyi. Arany határozatlan lett az epikában, Gárdonyi országos nevévé, elsőmért irodalmi nagysággá lett a költői, az igazi magyaros művészi próza terén. Melyikünk nem gyönyörködött még a „Bor” igazi magyar jeleneteiben s ne rezdült volna meg lelke az „Annuska” s „Karácsonyi álom”

demokrata színezetűek és sokat idézi Márk Károlyt, jelenlegi propagandája inkább anarchisztikus jellegű. Azt kívánja, hogy minden, ami most van menjen tönkre. Egyedüli óhaja, hogy tartóztassanak le minden bankárt és pénzembert s mindennapi kiáltása: **Le a háborúval! Le a hadsereggel! Le a bankokkal! és le a kormánnyal! Amit ő akar, az a vereség, az összes államok veresége. Mindennek a veresége, mindennek az elpusztulása: a háborúé, a forradalomé és legyen egy káosz, amelyben a rendet a guillotin állítsa helyre.**

— Mekkora tulajdonképpen a maximálisták, a Pravda igazi hatalma, milyen nagy a mögöttük álló tabor? Most folytak le Pétervár összes kerületeiben a kerületi tanácsnokok választása, amelyből kitűnt, hogy a végrehajtó bizottság jelöltjei a szavazatok ötvenhárom százaléka, a radikálisok huszonnégy, a maximálisták tizenhét, más csoportok pedig hét százalékat kaptak. A Pravda mögött tehát Pétervár lakosságának tizenhét százaléka áll, ami sok is, kevés is. A lapnak legnagyobb befolyása a flottára van. Kronstadt a főfészkek. Minthogy az agresszív kisebbségeknek mindig van befolyásuk a félnék többségre, nagyon is kell számolni a maximálistákkal.

Módosult

a gyorsított eljárás.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A hivatalos lap mai számában jelent meg a gyorsított eljárás revíziójáról szóló igazságügyminiszteri rendelet és hozzáfűzött végrehajtási utasítás. A rendeletet két ankét előzte meg, amelyen az igazságügyminiszterium meghallgatta a szakkörök véleményét és úgy igyekezett a kérdésnek azt a méregfogát kivenni, amely a Balogh-féle rendeletet a gyakorlati eljárás során a szakkörök előtt annyira ellen-szenvenessé tette:

A revíziós rendelet lényegesebb változásai ezek:

Mindenekelőtt radikális újítás, hogy a rendelet kettéosztja az országot a gyorsított eljárás szempontjából: a belső hadművelési területeken lévő törvényszéket különválasztja a többi törvényszéktől, azért, mert a hinterland bíróságaihoz sokkal kevesebb olyan ügy kerül,

amely gyorsított eljárás szabályai szerint intézendő. További lényeges újítás, hogy a vesztegetés csak akkor tartozik a gyorsított eljárás alá, ha azzal a fegyveres erő érdekeit veszélyeztetik. Nevezetes szakasz a negyedik is, amely a gyorsított eljárás alapján elbírálandó ügyek számát csökkenti. Kimondja, hogy azokat az ügyeket, amelyek a régi gyorsított eljárás alapján indultak meg, de főtárgyalásra még nem kerültek, a rendes törvényszéki tanács tárgyalja.

Az általános életbeléptetési rendelettel együtt kiadott igazságügyminiszteri rendelet a következő fontos újításokat tartalmazza:

1. Az olyan gyorsított ügyeket, amelyek rendes eljárás alá tartozó ügyekkel kapcsolatosak és célszerűségi szempontok az együttes tárgyalást kívánják, a rendes bíróság tárgyalja.

2. A terhelt a vádirat ellen kifogásokat adhat be s ezeket a vádtanácsnak tárgyalnia kell. Az ügy ilyenkor még a főtárgyalás előtt is megszűnhetik.

3. A védelem érdekeit szolgáló lényeges újítás a perorvoslati rendszer szabadelvű megváltoztatása. A rendelet 13. és 14. paragrafusa szerint a védelem semmisségi panasszal él-

het az elsőfokú ítélet ellen, ha ténymegállapítás a pör irataival ellenkező, vagy az ítélet helytelen tényheli következtetésen alapul. Ilyenkor a Kuria megsemmisítheti a törvényszék ítéletét.

4. Legfontosabb része a rendeletnek a 14. paragrafus. Eszerint a Kuria csak a vádlott javára helyeshítheti a tényállást és amennyiben megváltoztatja, csak fölmentő ítéletet marasztalóvá tenni nem lehet. A Kuria legfőképpen új tárgyalást rendelhet el.

5. A jogerős ügyek revíziója a perrendtartás szerint és nem a gyorsított eljárás szerint történik.

6. A 18. paragrafus szerint a régi gyorsított eljárás alapján megindított ügyek a mai naptól az új gyorsított eljárás szerint bírálendók el még akkor is, ha az ügy a felső bíróságnál van.

7. A rendelet a védelmi garanciákat nyújtó intézkedéseiben odáig megy, hogy a gyorsított ügyekben bejelentett semmisségi panaszok módosítását is megengedi a védelemnek, ha a perorvoslatot még a régi rendelet érvényessége idején nyújtották be. Ez azt jelenti, hogy azokat az ügyeket is az új gyorsított eljárás szabályai szerint bírálják el, amelyekben már elsőfokú ítélet is van.

Polónyi — a közmunkatanács elnöke.

— Saját tudósítók telefonjelentése.

Az új fordulat elkövetkezésekor nagyon háragudott Polónyi Géza. A közismert személyi okokon túl tárgyi okai is bőven voltak a veterán függetlenségi politikusnak. Gróf Apponyi Alberthez, amikor megjelent nála, hogy a maga vállalkozásának elengedhetetlen szükségességéről meggyőzze, a következő kérdést intézte:

— Mi lesz majd, ha megexekválom rajtad a függetlenségi álláspontot?

Bizalmatlanságának konzekvenciáit le is vonta Polónyi Géza: az Esterházy-kormány kinevezése óta nagy önmegtartóztatással következetesen elkerülte a képviselőházat, sőt, ahogyan azt annak idején munkatársunkkal közölte, a képviselői mandátumáról való lemondás gondolatával is foglalkozott. Amikor erről a lehetőségről beszélt, könybe lábadt a szeme s a hangja reszketett a belső fölindulástól:

— Így kell befejeznem harminchétéves parlamenti tevékenységemet!

Polónyi haragos félrevonulását folytonos fenyegetésnek érezte a kormány és az új kormánypart. Kezdetben kisebb volt a veszedelem, mert tudták, hogy Polónyi Gézának nagyon-nagyon kényelmetlen a helyzete:

— Ha bizalmatlanságom okait föltarom, — mondogatta, — nemcsak a barátaim, ellenzéki társaim utját torlaszolom el, hanem, mankó adok mind a két lábára sántító Tisza István alá is. Ezt pedig nem akarom. Inkább lemondok a képviselőségről.

De hol volt a garancia arra, hogy Polónyi később nem fogja megváltozottnak érezni a helyzetet s hogy ebben a megváltozott helyzetben nem találja majd elengedhetetlennek a tartózkodó magatartás föladását, amire különben a temperamentuma is szorítja? Ezt a veszedelmet el kellett hártani az amúgy is erősen bukdaesoló új alakulás utjából.

Károlyi Mihály gróf fáradozásainak értékes eredményeként össze is került a két nagy ellenfél Vázsonyi Vilmos és Polónyi Géza.

A kibékülés zálogául és a béke tartósságának garanciájaként Polónyi Géza a közmunkatanács elnöke lesz. Az állás nemcsak dísz jelenti, — Podmaniczky Frigyes báró és Werkerle Sándor örökét veszi át, — hanem súlyos befolyást is a főváros ügyeinek intézésére. — Szébb bizonyítékát szándékai tisztaságának és elhatározása komolyságának ennél Vázsonyi Vilmos nem is adhatta.

érezelmes s bensőséges jelenetoinél. „Az egri csillagok“ „A láthatatlan ember“ „Isten rabjai“ c. regényei a történelmi élet hivatott ismerője, s avatott tollu jellemzőjeként tüntetik fel. Nem is sorolom fel az újabb időben megjelent tárcasorozatait, melyek a Pesti Hírlapba jelennek meg, s napról-napra kedves és örömteli meglepetésszerű, igazi meélvözetül szolgálnak az olvasónak. Még, ha e tekintetben csupán a „Mesze van odáig...“ című sorozatra utalok, melyben a hivatandó felvidéki magyar lelki-életét tárja fel előttünk, kit sokszor egy-egy rozszant kutágas, vagy egy dőlt kéményű, kedves emlékü házikó csalogat vissza a mesze távolból.

Egy kissé huzamosabban is időztem Gárdonyi írói tulajdonainál azon lélektani igazságnál fogva, hogy akit szeretünk, avval szíves szeretettel, örömmel és hosszasan foglalkozunk. Amint egy Rafael kép lelkünkbe vésődik dik örökre, oly mélyen szántódott már bele a magyar nemzeti lélekbe, a magyar kultúra talajába Gárdonyi nemes szelleme.

Azt hiszem, hogy a mostani nehéz és változagos helyzetet közóhaja és közörömrre lehetne megoldani Gárdonyinak meghívásával, kinek lelke ugyanis távol áll a túlkedő szellemtől, s akinek érzékenységét mélyen illetné az a körülmény ha nem közszeretettel hívják meg az állásra. Gárdonyi meghívásával meg-

szűnének az itt már régóta divó személyeskedések, egyéni tömjénezések; az ő liberális szelleme feltevézné itt az igazi szerényebb tehetségeket, kiket felkarolni és támogatni a vidéki kulturális élet elsőrangú feladata. Igazi irodalmi szellemet és kört teremtene itt, olyat mely rövidesen országos hírnévnek örvendhetne. Tömörkény, Móra és Mikszáth a szegedi Dugonics-társaságnak oly nevet kölcsönöztek, oly nívóra emelték, hogy a szegedi irodalmi jelenségekkel ma is számolnak az illetékes szakkörök, aminek élénk tanujelei az évenként Szegeden rendezett, szépen sikerült irodalmi estélyek.

Teljes örömmel és joggal remélhetjük, hogy Gárdonyi kulturigazgatói állása megoldaná a régóta vajdó és kényes kérdést: A Kölcsey-egyesület, s az Írók és Művészek Társulatának ideális és harmonikus szellemben való fuzionálását, még pedig azon eszme erejénél fogva, hogy minden igazi és arravaló tehetséget méltányoljunk, s vegyünk jóakaró pártfogásba és teremtsünk pezsgő, egészséges vidéki irodalmi életet, melynek oly jeles képviselője Gárdonyi Géza, a jövő aradi irodalmi élet országos nevéreprezentánsa.

Az én meggyőződéseim szerint volna még egy Gárdonyi nélkül el sem képzelhető igen értékes előnye annak, ha ezen illusztris írórt hívják meg Arad városá az állásra. Gárdonyi

országos nevé író, kinek neve, irodalmi múltja az országos szakkörök előtti szava és tekintélye a legszebb reményeket nyújtja arra, hogy Arad városát irodalmi és művészi téren igazán ideális irányban, tökéletes szempontok szerint lehetne fejleszteni tekintélyes és termékeny talaju vidéki irodalmi központtá.

Egy közös célban egyesíteni az itteni tehetségeket, de kapcsolatot kell tartani a centrummal is éppen Gárdonyi személye által, ki a Kisfaludy és Petőfi Társaság tagjait hozná egy kissé közelebb Aradhoz. Fejlődhetne itt ily célok szemmel tartásával virágzó és életerős kultúra, mely helyi talajból táplálkoznék ugyan, de egy-egy elismert, országos nevé ember szereplése viszont egészséges és határozott irányt adna mindig fejlődésünknek.

Megszívlelendő szempontok ezek, melyek régóta fornak lelkemben, most azonban hogy a szerencsés véletlen Gárdonyi személyét léptette előtérbe, az ő nagysága méltányoló elismerésével és egyénisége iránti szeretetteljes ragaszkodással az őszinte közvetlenség hangján törnek elő lelkemből. Adja az ég Arad kulturális fejlődése érdekében, hogy az intéző illetékes körök is hasonlóan érezzenek és gondolkozzanak.

Dobai János ár.

Csernovic eleste órák kérdése

— Saját tudósítónk telefonjelentése. —

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik: A Csernovitz elleni előnyomulás feltartóztatlan erővel folyik. A város eleste csak igen rövid idő, esetleg órák kérdése. A folytonos esztározások közben előretörő hadosztályok ma hajnalban alig tizenöt kilométernyire voltak Csernovitz előtti domboktól, az ellenség utolsó védelmi vonalától. A támadás Bukovina fővárosáért délnyugatról és északnyugatról egyszerre történik. Egyrészt Snyatin, másrészt Kolomea, Horodenka—Csernovitz vasut felől óráról-órára jelentékeny tért nyerünk.

Zürich. Reyer ismert svájci kritikus írja a következőket: Az orosz hadsereget egy hadiszereken győnébb ellenfél teljesen megverte, ami csakis az orosz hadsereg teljes fegyelmezettségének tulajdonítható. Az orosz hadsereg aláírta saját halálos ítéletét és megbecsületlenítette magát. Oroszország miatt a szövetségesek vére hiába ömlött.

Lugano. A Stampa pétervári tudósítója szerint az orosz fővárosban tartja magát az a

hir, hogy Oroszországban ellenforradalom készül. A lakosság körében mindig jobban terjed a kormányellenes mozgalom. A zsidóellenes mozgalom is egyre jobban elharcodzik.

Genf. Az augusztus 5-ére Moszkvába összehívott orosz nemzetgyűlésen fog bemutatkozni az új orosz kormány. Kerenszky vezetésével az új miniszteriumnak tagjai lesznek: Kornilov hadügyminiszter, Kolcsak tengerügyi miniszter, Napokov külügyminiszter, Konovalov kereskedelmi miniszter, Goldenburg kultuszminiszter és Skobelev, vagy Plechanov közmunkaügyi miniszter.

Stockholm. Az orosz lapok jelentése szerint a katonaszökevények pogromot rendeztek Nisnijnowgorodban. Kifosztották az üzleteket és lakosokat, gyűléseket tartottak, amelyeken antiszemita beszédekkel mondtak. A városban semmiféle hatóság nincs. A munkások és parasztok tanácsának képviselőit, valamint a helyőrség parancsnokát is fogságba vették. A Moszkvából küldött katonai osztagokat lefegyverezték és elfogták. Kifosztották egy nagy konyakraktárt. A fosztogatásoknak csak újabb segítőcsapatok vetettek gátat.

Visszaélés az ecetsavval.

— Ecetuzsora. —

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Nem mulik el egy nap sem, hogy ne hozna elénk egy-egy élelmiszer árával történt visszaélést, hogy rá ne kellené mutatnunk egy-egy újabb és újabb nyereszkeskedési túltengésre. A mai napra az ecetuzsora került elénk, ezzel kell foglalkoznunk, hogy szinte szokásszerűleg kérjük az illetékes körök intézkedését az ecettel való uszoriszkodás megállítására. Ma, amikor az uborka eltevés ideje van, a télire való főzelék elrakások napjai, a háziasszonyokat komoly gondokba ejtik a máskor nagyon lényegtelen ecetkérdés és idezi elő a legnagyobb fejtörést. Nemcsak az a körülmény, hogy az ecetnek csufolt folyadék literjéért egy korona negyven fillért kérnek el a kereskedők, hanem különösen az a helyzet nyomorítója, hogy alig pár fokos az ecet, ami forgalomba kerül s ugyszólván valamennyin rajta van az ügynökök, a közvetítők hig lelkiismeretének hatása.

Tudunk esetet, amikor egy ügynök ecetsavat kínált megvételre egy olyan alkalmi áru közvetítőnek, aki ecetet csak az ételében látott, s amikor az ecetsav fokáról kezdett neki dicserő előadást tartani az előadó, őszintén megvallotta, hogy neki fogalma sincs arról, hogy hány fokosnak kell lennie egy jó ecetsavnak. Az eladó nem késlekedett a kioktatással: mit törődik maga a fokokkal, soha sem fogja azt magától kérdezni a kávéházi vevője. Ontson hozzá egész nyugodtan egy csomó vizet s adja el azon az áron, ahogy tölem megvette, a nyeresége meg lesz rajta, a vevőjét nem fogja bántania fokok csökkenése.

Ez a párbeszéd, ez a kép világot vet arra, hogy minő ecetsavok kerülnek aztán a forgalomba. Az első kézből a gyárból kikerülő 95 fokos ecetsav menjen csak át vagy öt ügynök kezén, akkor bizonytal le fog annak apadni az ereje 35 fokra s mint ilyen kerül a fogyasztó közönséghez, hogy kellő felhígítás után mint ecet árusíttassék.

A háztartások alkalmazkodva a viszonyokhoz, ahhoz, hogy az ecet névvel forgalomba

hozott folyadékok ugyszólván teljesen értéktelenek, igyekeztek ecetsavval házilag készíteni ecetet s ilyenképen fedezni szükségletüket.

Az ecetsav is azonban napról napra ritkább lesz, alig kapható már, úgy, hogy a fogyasztó közönség ezekben a legnehezebb napokban egyenesen ki van szolgáltatva az ecettel szemérmetlenül manipuláló ügynökök kapzsiságának.

A legsürgösebb, ha másként nem megy, kormány-intézkedést várunk oly irányban, hogy az ecetsav a gyároknak lefoglaltassék s mint monopolium kerüljön hatósági elosztással a nagy közönség kezéhez.

Munkapárti főispán Nagyváradon.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Most már komikus az a sok kalamitás, amely a nagyváradai főispánság körül lejátszódik. Az új koalíciónak ölébe hullott a hatalom s nem tudja, mit kezdjen vele. A kormány pedig habozik: nem mer kikezdeni egyik pártjával sem s huzza-halogatja a nagyváradai főispáni kinevezést.

Egy újságíró felkereste dr. Olasz Bélát, a függetlenségi párt egyik vezetőjét és megkérte, mondja el, mik történtek. Olasz dr. a következőket mondotta:

Az új kormány megalakulása után a békamegyei és nagyváradai függetlenségi párt egy kisebb küldöttsége járt fenn Budapesten. Megjelentünk Károlyi Mihály grófnál Létai Ernő, Papszász József, Jeney Menyhért a vármegyei, Stokker József, Schwartz Izidor és én a városi párt részéről. Károlyi Mihály előtt két kívánságot tolmácsoltunk. Egyik az, hogy a megyei és városi főispánságot ne egyesítsék és a második, hogy mindkét főispánságot kipróbált függetlenségi férfiakkal töltsék be. Ugyanezt kértük Ugron Gábor belügyminisztertől is, aki kijelentette, hogy kívánságainkat figyelembe fogja venni. Ez ezelőtt hat héttel volt. Azóta mi nem foglalkoztunk a kérdéssel, személyekről egyáltalában nem esett szó.

— Közben történt, hogy Nagyváradon

demokrata alakulás kezdődött és egy harminc-tagú küldöttség utazott fel a múlt szombaton éjjel Budapestre. Mi nekünk halvány sejtelmünk sem volt róla, hogy ez az ut a főispánság ügyében keletkezett, arról pedig még kevésbé álmotunk, hogy Ember Géza személye bárminő kombinációba jött volna.

Julius 24-én, felkeresett engem Papszász József. Egyenesen Budapestre jött — ugymond — s arra figyelmeztetett bennünket, hogy az a kívánságunk, amelyet júniusban tolmácsoltunk a kormány előtt, feledésbe ment és Nagyváradra alkotmánypárti főispánt akarnak kinevezni. Jó lesz, mondta, ha sietve felmegyünk Budapestre és érvényt szerzünk a mi óhajásainknak. Tehát nem Ember Gézáról hanem egy meg nem nevezett alkotmánypárti jelöltről volt szó. Értésitettem erről barátaimat és Stokkerrel és Schwartz Izidorral el is határoztuk, hogy Pestre megyünk. Még aznap délután találkoztam Rimler Károly polgármesterrel s tőle hallottam, hogy Ember Géza kinevezése már napokkal előbb befejezett tény volt és csupán azért tartották vissza, mert kifejezést adott annak a nézetének, hogy talán előbb jó volna a nagyváradakat is megkérdezni.

— Mi hárman hétfőn csakugyan Budapestre mentünk s előbb Károlyi Mihályt kerestük fel, akitől nagy sajnálattal hallottuk, hogy a nagyváradai főispánságot odaigérték s demokrata-pártnak, mert Vázsonyi Vilmos igazságügyi miniszter ehhez ragaszkodott. Felkerestük Vázsonyi Vilmost, aki nagyon szívélyesen és kedvesen fogadott. Mi kifejtettük, hogy Nagyváradon csak két párt volt eddig: munkapárt és függetlenségi párt, több nincs ma sem és így a főispánnak függetlenségének kell lenni. A miniszter így válaszolt:

— En ismerem Nagyváradot s tudom, hogy ott a demokrata-pártnak nagy talaja van, mert Nagyváradon a zsidóság és szabadkőművesség domináló szerepet visz s a demokrata-párt főleg belőlük rekrutálódik.

Ekkor érdeklődtünk mi a személyi kérdés felől.

— Nem titok — mondta a miniszter — hogy Ember Géza táblabíró személyt a főispánnak.

Erre mi csak ennyit feleltünk:

— Ember Géza tudunkkal nem függetlenségi s nem is demokrata-párti, hanem munkapárti. Egyebet egyáltalában nem mondtunk s Ember Géza magánéletét s becsületét egy szóval sem érintettük.

Vázsonyi erre megjegyezte:

— Ez kérem nem baj. Elvégre mi és önök testvérpártok vagyunk s így én önökötől hivatkozni nem szerezhetek. Honnan vegyem? A munkapártból. Különben is mi kell a főispánsághoz. Egy kis politizálás, egy kis közigazgatás és társadalmi szereplés.

Erre én annyit mondtam, hogy Ember Géza eddig soha nem politizált és közigazgatással sem foglalkozott.

— Különben is — tette hozzá a miniszter — én nagyon jól vagyok informálva Ember Géza felől s azoknak, amiket felőle beszélnek nincs fontossága. Ebből világosan kiderül, hogy ha bárki bármit Ember Gézáról mondott, azt nem mi tettük, mert nekünk is maga Vázsonyi Vilmos mondta.

Mi felkerestük még Ugron Gábor belügyminisztert, aki szintén tudatta, hogy Vázsonyi Vilmos ahhoz ragaszkodik, hogy Nagyváradra demokrata főispán jöjjön.

Mi kijelentettük, hogy a függetlenségi párt, amelynek Nagyváradon hatalmas tábora van, nem tud belenyugodni abba, hogy a város ne egy kipróbált függetlenségi főispánt kapjon.

LEGUJABB.

Reggel 3 órakor érkezett telefonjelentés.

Veszélyben az egész román front.

Genf. A flandriai ütközet eddigi eredményei Párisban nagy esalódást és elkeseredést váltott ki.

Berlin. A Wolf-ügynökség jelenti: Flandriában esős időjárás mellett változó üzharc. Keleten harci sikerek. A Pruthnál és a Szerethnél, valamint a Szucsava, Moldava és a Bisztrica völgyében folytatjuk előnyomulásunkat.

Budapest. A sajtóhadiszállásról jelentik este: Három ízben kísérelte meg tegnap a román tulerő, hogy véres küzdelemben elragadja tőlünk a Kasinu völgyben levő állásainkat. Az első támadás már hősies székelyeink árkaik előtt összeomlott. Hazájuk határainak védelmében a székelyek újabb dicsőséget szereztek nevüknek. A másik két támadást is visszavetették. Az ellenségnek megint súlyos veszteséget okoztunk. A Prut mindkét partján Cernovicot tizenkét kilométernyi távolságig közelített meg. Csapataink Cernovicotól ágyuhordtávolságra vannak.

Zürich. A Züricher Zeitung jelenti Jassyból: Az orosz hadsereg állandó visszavonulása és Bukovina kiürítésének megkezdése komoly aggodalmat keltett, mert ezáltal az egész román front veszélyeztetve van. Tekintélyes katonai tényezők azt tanácsolják, hogy a román fronton minden további előnyomulástól tartózkodni kell. A jelenleg elfoglalt állások meg-

erősítésével várják meg, amíg a bukovinai helyzet tisztázódik.

Stockholm. Az orosz lapokból kitűnik, hogy a galíciai front áttörése az egész oroszországban és különösen Péterváron nagy fejtelenséget és pánikot okozott. Péterváron napirenden vannak a véres utcai harcok. A polgári sajtó és a szocialista sajtó egymással a legkiméletelebb harcot folytatják. Egymást, valamint a 7, 8. és 11-ik hadsereget okozzák a bekövetkezett katasztrófaért és az egész forradalmat teszik felelőssé a fronton szenvedett súlyos vereségekért. A 11-ik hadsereg ellen vizsgálat indult meg, mert állítólag a hadsereg egyes osztagai a németeknek jelzéseket adtak. E hó 20-án oly nagy volt Péterváron a fejtelenség, hogy katonai őrzőjáratok járták be automobilon gépfegyverekkel az utcákat. 20-án és 21-én az utcákon gyakoriak voltak a lövöldözések. Másnap számos házkutatást tartottak, amelyek alkalmával toszogatásokra és véres verekedésekre került a sor.

Bera. A nemzetközi szocialista konferenciát szeptember 9-re halasztották. Az entente államok szocialistáinak konferenciái augusztus 21-én lesz Londonban.

Lugano. A Gazette del Popolo értesülése szerint az entente nem üríti ki Szalonikit, mert Safrail hadserege az egyetlen biztosítéka a Görögország magatartásában beállított változásnak.

Az osztrák kormányválság.

— Saját tudósítónk telefonjelentése.

Bécsből jelentik: A keresztényszocialisták elhatározták, hogy a kormánynak a nép szükségleteinek ellátására irányuló tevékenységét támogatni fogják, azonban a kormányalakításban a kormány tagjai közé keresztényszocialista nem lép be. Ezzel a kormány megalakítása még nincsen meggátolva, mindenesetre a döntő az lesz, hogy a lengyelek milyen álláspontra fognak helyezkedni.

Bécsből jelentik: A külföldre menekült osztrák képviselőket, Maasarykot, Duerichelt, Gregot cseh és szlovén, Pitacco olasz, Mandussit és Siartvi és a többieket július 30-án a parlamenti elnök felszólította, hogy harminc napon belül a képviselőházban jelenjenek meg, mert ellenkező esetben elveszítik a mandátumukat. A határidő most lejárt és ezzel a külföldre menekült politikusok megszűntek az osztrák parlament tagjai lenni.

Stockholmból jelentik: Dasinszky osztrák képviselő holnap memorandumot fog átnyújtani, amelyet a lengyel szocialisták intéznek az Internacionalehoz és amelyben a jog, igazság és európai béke biztosítása szempontjából követelik, hogy az Internacionale lépjen közbe, a szabad és erős Lengyelország tényleges és valóságos létesítése érdekében.

VAROS ES MEGYE.

A tanács ítéletel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

A tanács ma délelőtti ülésén kihágási ügyeket tárgyalt, mint másodfoku kihágási bíróság s a következő ítéletet hozta:

Meisztrovits János sertéshizláló ellen panaszt emeltek a rendőrbírónál, mert nincsen telepengedélye, már pedig az 1887. évi miniszteri rendelet értelmében a sertéshizláláshoz telepengedély szükséges. A rendőrbíróság Meisztrovitsot fülmentette, mert bebizonyosult, hogy sertéshizláló üzeme már 1850-ben létesült, tehát 1887. előtt és a telepengedély kötelezése visszaható erővel nem bír. Ezt az ítéletet a tiszti ügyész megfélebbizte és így került a tanácshoz, amely mai ülésén helybenhagyta az elsőfoku ítéletet.

Szűcs Józsefné zsigmondházi lakost, mert vizezett tejet árult, a rendőrbíróság 25—25 korona pénzbüntetéssel sújtotta. A tanács az ítéletet helybenhagyta.

Gábor Lajosné a vízfogyasztás növekedése címén feljelentette a lakói vízfogyasztási díját, tehát közvetve a házbéret. A rendőrbíróság öt ezért 30 korona pénzbüntetésre ítélte el, a tanács az ítéletet helybenhagyta. A hatósági lisztállítás kétszeresen való igénybevétele miatt a rendőrbíróság Werner Borze Vaszlát egy napi elzárásra és 30 korona pénzbüntetésre ítélte. A tanács az ítéletet helybenhagyta.

Szózott szalonokt jóval a maximális áron felül árusított Mladonovits Vendel Doak Ferenc utcai élelmiszerkereskedő és ezért öt a rendőrbíróság 50—50 korona pénzbüntetésre ítélte el. A tanács mai ülésén az ítéletet helybenhagyta.

HIREK.

LEGUJABB.

Erkezett éjjel 2 órakor telefonjelentés.

Már nem kell a paraszt az orosz kormánynak.

Stockholm. A pétervári Távirati Ügynökség jelenti: Cseretelli, az új belügyminiszter utasította a kormánybiztosokat, hogy a földbirtok kérdésnek a parasztok által tervbe vett megoldását erőszakkal is akadályozzák meg az alkotmányozó országgyűlés összehívásáig.

Stockholm. Krisztiániában ma hajón hatszáz orosz érkezett, akiknek azonban nem engedték meg a part-raszállást.

Stockholm. A lapok a bolsevik párt központi bizottságának felhívását közlik amelyet az a néphez és a katonákhoz intéz és hangsúlyozza, hogy Lenin ártatlan és nyilvános vizsgálatot követel.

Páris. Az Havas ügynökség jelenti: A szocialista párt titkárához intézett levelében az állandó bizottság és a parlamenti szocialista csoport kijelenti, hogy csak akkor vesznek részt a stockholmi konferencián, haott a háboru eredetének és a felelősség kérdésének tárgyalását is napirendre tűzik.

Takarékoskodni kell a vízzel.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Tegnap éjszaka, amint az Aradi Közlöny mai számban jelentettük, előfordult, hogy a városnak egyik legnagyobb negyedében egy óráig szünetelt a vízszolgáltatás. A defektusnak a gépek hirtelen elromlásán kívül az is volt az oka, hogy a tartályok kiürültek. Ez a körülmény arra mutat, hogy a mostani őrési hőségben, — ami természetes is, — a közönség nagyobb mennyiségű vizet fogyaszt, mint egyébként. Mivel azonban a tartályok kiürülése nagyobb baj, mintha van víz, csak a fokozott igényekhez kevés.

Zádor Imre gépüzemigazgató ma beadvényt intézett a tanácshoz, amelyben arra kérte, hogy a lakosságot a vízzel való takarékoskodásra szólítsa fel.

A gépüzemigazgató elmondotta az Arad Közlöny munkatársának, hogy az idén a hőség beálltával körülbelül 5000 köbméter vizet fogyaszt a lakosság naponként, míg tavaly ugyan az időjárás függvényében naponként 4400 köbméter volt. Az idén már az egyik napon 5500 köbméter víz fogyasztása is előfordult. Mint a gépüzemigazgató elmondotta, víz van elég, azonban a gépek többet már nem igen tudnak produkálni és ezért ajánlatos a takarékoskodás a vízzel.

— A német kancellár a királynál. Bécsből jelentik: Michaelis német birodalmi kancellár ma délután Károly király és Zita királyné külön kihallgatáson fogadták. Ezután a király pár reggelt adott, amelyen hivatalosak voltak a német kancellár és többek között Czernin Ottokár gróf és Hohenzoln herceg osztrák-magyar berlini nagykövet.

Bécsből jelentik: A király Michaelis kancellárnak a Szent István-rend nagykeresztjét adományozta, és azt személyesen nyújtotta át neki. Michaelis kancellár visszautazott Berlinbe.

— **A királynál.** Bécsből jelentik: A király ma kihallgatáson fogadta Czernin Ottokár gróf külügyminisztert.

— **Kitüntetés.** Barra Gyula dr. közismert aradi fogorvos, a katonai egészségügy körül a háboruban kifejtett kiváló szolgálatainak elismerése jeléül a Vörös Kereszt II. osztályu díszjelvényét kapta a hadiékítménnyel és a díjak elengedése mellett.

— **Elpusztult milliók.** Stockholmból jelentik: Moszkvában irtózatos tűzvész pusztította el a Keletázsiai Társaság raktárait. Három millió rubel értékű gyapot és két millió értékű dohány égett el.

— **Kitüntetések.** A hadseregparancsnokság, mint a Szivó-dandárhoz beosztott géppuskás szakaszok parancsnokainak: Somogyi Imre 2. honvéd gyalogezredbeli tiszthelyettesnek az I. oszt. ezüst vitézségi érmet, Zsák Jenő hadapródjelöltnek a II. oszt. ezüst vitézségi érme adományozta az ellenséggel szemben tanúsított eredményes magatartásukért.

— **Erdővásárlás.** Mahler Ádám eleki földbirtokos, Honcstón, a Potoczky féle erdőség szomszédságában erdőbirtokot vásárolt.

— **A magántisztviselők helyzetének javítása.** Szeged szabad királyi város törvényhatósági bizottságának közgyűlése fölíratot intézett a belügyminiszterhez, amelyben a magáncégek alkalmazottai részére kötelező háborús segély megállapítását kérte. Ebben az ügyben Szeged átiratot intézett Arad város törvényhatóságához is és kérte a miniszterhez intézett fölíratának támogatását. Az átiratot a szerdai közgyűlés fogja tárgyalni, Angel István dr. főjegyző referálásával.

— **Nyugalomba vonuló jegyző.** Aradszentmártoni tudósítónk jelenti, hogy Rigler József szentmártoni községi jegyző gyengélkedése miatt októberben megvált állásától és nyugalomba vonul. A megüresedett jegyzői állásra sokan fognak pályázni.

— **A zászlócskák.** Hogy az idővel járó megszokottság mennyire fásulttá teszi az embert még ama dolgok iránt is, amelyek pedig az első percekben az érdeklődés legmagasabb fokát váltották ki lelkében, arra a háború tanított meg bennünket a legájdalmasabban, a legszomorúbban. — Emlékezzünk csak vissza az első napra, azokra az időkre, amikor az ágyudőrej még nem volt megszokott a határainkon mit is tettünk, csináltunk valamennyien? Tucat számra vettük a térképeket, teleaggattuk velük falainkat s a hactéri helyzet ellenőrzésül picinyke zászlócskákkal jelöltük meg a csapatok mozdulatait s alig volt ebben az időben izgatóbb szórakozás, mint ezeknek a zászlócskákak a vándorlása ide oda! Aztán mul egyik év a másik után, a különböző harcterek arcvonalán szinte megrögződtek a zászlócskák, figyelmünk elterelődött az első percek izgató játékaról, por lepte a térképeket, alig egy két megrögzött, hinterlandi Konrád bibelődött a naponkénti hivatalos jelentések alapján a hactéri képek hullámlásával. — A közelmúlt napok eseményei hosszas csendesség után ismét mozgásba hozták a zászlócskákat, de azt az érdeklődést, amit egykor régen, már nem voltak képesek kiváltani. A megszokottság ereje őket is arra a sorsra juttatta, mint mindent a világon, amire ráteküdt az idő.

— **A tengerelűjáró háború.** Berlinből jelentik: Az északi zárlati területen buvárhajóink 24000 tonnát süllyesztettek el.

— **Házasság.** Grünstein Béla Nagyvárad és Váradi Sárka Petrozsény július hó 17-én házasságot kötöttek. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Üdvözlöt a harctérről.** A hozzátartozóknak és ismerősöknek üdvözlötüket küldik a front mögül: Waldner József, Litrics Sándor, Könyves István, Sikora Gyula, Pokol István, Ujvári Péter, Kalmár János, Albert József Fehér Mihály és Sörös Keresztély.

— **Repülőszerecséltenség egy katonai ünnepeken.** Kolozsvárról jelentik: Ma délután a Ludovika akadémia katonai jótékonycélra ünnepeit rendezték a sporttelepen ezrekre menő közönség előtt. Katonai gyakorlatokat és sportmutatványokat mutattak be és több repülőgéppel bombavetést illusztráltak. Az egyik reptőlőgép a teleptől egy kilométernyire motorhiba folytán lezuhant és darabokra tört. A benne ülő két repülő jelentéktelenül megsérült. A lezuhant repülőgép egy közelben álló közhonvédre esett és azt agyonnyomta.

— **A végzetes fejesugrás.** Sajnálatos baleset történt ma délután a vároldalon lévő strandfürdőben. Fürdőzés közben Klein Miksa aradi kereskedő a 33. gyalogezred egyik őrmestere a strand északi részén a magaslatról fejest ugrott. A víz itt egészen sekély és a megdöglő ugrásból komoly baleset lett, Klein Miksa egy hatalmas kőbe ütötte fejét és eszméletlenül került a víz a színére. A közelben levők a partra vitték, ahol Tamásdán István dr. főorvos részesítette segélyben. Megállapította, hogy Klein könnyebb természetű agyrázkódást szenvedett és a mentőkkel a megyei kórházba szállították. A szerencsétlenül járt őrmester, aki Klein Sándor tekintélyes aradi kereskedő testvéröccse, már többször volt a harctéren, ahol többször ki is tüntette magát s balesete az aradi kereskedői körökben őszinte részvétet keltett.

— **Apja és leányának temetése.** Aradszentmártonból jelenti tudósítónk, hogy ott tegnap temették nagy részvét mellett Kaupert Mihály jómóru földművelőt és leányát, Falkmann Péterné. Hosszu időn keresztül betegeskedtek mindketten és hétfőn hajnalban az apa, reggel pedig a leány halt meg. A gyászoló család iránt a községben nagy részvéttel vannak. Falkmanné holttestét előbb elvitték az apja házába és onnan kísérték a temetőbe az apjával együtt.

— **Köszönetnyilvánítás.** Néhai Apor József ravatalára szánt koszoru megváltása fejében Bing Hugó 50 koronát és Bing Dezső szintén 50 korona adományt juttattak az aradi izr. Népkönyha javára, mely nemesszívű adományokért hálás köszönettel adózik a népkönyha vezetősége.

— **Egy vagon zöldborsó a szeméttelenpen.** Budapestről telefonálja tudósítónk: A ma nap száz métermázsa romlott zöldborsót szállítottak ki a főváros zöldségüzemének Mátyásutcai raktárából a Cséry-féle szeméttelenpre. Ez a raktár nem elég szellős s ezért az ott felhalmozott friss zöldborsó száradás helyett elrotthadt. A szörnyű bűz az egész környéket megfertőzte s ezért el kellett fuvarozni a teljesen élvezhetetlenné vált zöldborsót. Tegnap éjszaka szemetes kocsik végezték el ezt a munkát.

— **A Növédelmi Hivatal családja.** Tegnap délután megjelent a rendőrség bünygyi osztályán Baross Boriska, az aradi Növédelmi Hivatal elnöknője és feljelentést tett egy ismeretlen uriasan öltözött ember ellen, aki Major István Acsev. tisztviselőnek mutatkozott be még ez év elején, amikor nyomorgó családja részére a hivataltól segélyt kért. Ekkor az ismeretlen idegen ötven koronát kapott. A napokban az állítólagos Major István ismét jelentkezett a Növédelmi Hivatalban és most azt mondta, hogy őt az Acsev. igazgatósága Békésabara helyezte át, de a szünet és a fát itt Aradon utalta ki az igazgatóság az ő részére, amit az elnöknő jóságáért hálából hajlandó volt önkéntesen áron átengedni. Baross Boriska a Növédelmi Hivatal részére elfogadta

az ajánlatot és elküldte cselédjét, hogy együttesen szállítsák be a fát és szenet a hivatal helyiségébe. A cselédnek átadtak kétszáz koronát, hogy a fűzelőanyag átvétele után azt mindjárt ki is fizetesse. Major kivezette a leányt az Acsev. anyagraktárába, a raktár előtt rámutatott egy halom szénre, majd elkérte a pénzt, bement a raktárba és egy mellékajtón át elsietett és eltűnt. A rendőrség a csalót keresi.

— **Levélpapír olcsóságok Kerpelnél.**

TARKASÁGOK.

(Az orosz szokása.) Van Aradon a sok között egy orosz fogoly, aki folyékonyan megtanult beszélni és olvasni magyar nyelven.

Ennélfogva az eseményekről mindenkor a legalaposabban tájékozódott. Így az újabb forradalmi hírekre és az oroszok visszavonulására vonatkozólag határozottsággal jegyezte meg:

— Nem sokára vége lesz a háborúnak.

— Miből következeti? Kérdezték.

— Tudom régebből. A japán háboruban is így volt. A forrongást akkor is béke követte.

— Hát maga az orosz-japán háboruban is részt vett?

— Igenis.

— No és melyik volt jobb az, vagy a mostani?

— Azt már igazán nem tudom megmondani, mert én akkor is mindjárt fogoly lettem...

(Aki most sem melegsik fel.) A legöregebb emberek állítása szerint a hőség olyan nagy mérvű, hogy ilyen meleg — még nem volt. Az emberek lehorgasztott fővel, azt mondhatni félig ájultan járnak az utcán. Egy ilyen kábult, szomorú ábrázatu fiatalembert a kétségbeesés hangján kéri a barátja:

— Hát neked, mi a bajod?

— Végem van.

— Ezt mindenki mondhatja ebben a kánikulában.

— Igen, igen, de én emellett a szerencsémbe esalódtam szerencsétlen flótás vagyok.

— Hogyan?

— Tudod, hogy már hosszú ideje osztrák Gizit.

— No és?

— Tegnap ismét kértem, hogy haigasson meg és képzeled ebben a tikkasztó hőségben sem tudott fölmelegedni és faképnél hagyott...

MOZGOKEPSZINHAZ.

* **A Fantom** (Alwin Neuss dráma az Apollóban.) A kolostorok misztikus világából indul ki a mai kép cselekménye, mely a kolostor szomorú, de boldog egyhangúságát állítja szembe az élet zajos szenvedéseivel. Anselmus barát a kolostorból kilép az élet országutjára és nem sokára tapasztalnia kell, hogy itt csak küzdelem, csak harc a kenyérért van. A bünnös világban ő is bűnbe esik, súlyos börtön büntetést kap, melyet megadással szenved el. Az évek mulnak: a déli ifjúból törődött aggasztán lesz, a fogság levegője kiöli belőle a művészi tudást, a rajongást. Végre megnyílnak előtte a börtön kapui és a mikor kilép, megáll, nem tud mihez kezdeni. S ekkor eszébe jut a csendes kolostor fenséges magánya, lelke oda vágyik vissza. S ahonnan lelke mohó életvágygyal mint rajongó elindult, oda tér pihe-nőre az agg művész. Ilyen mese, a Decla gyár közismert kiállításában és Alwin Neuss rendezésében már magában véve is kész siker. S ha még hozzá tesszük azt is, hogy a kolostor berendezését Németország legnagyobb műbútorgyára készítette, elmondhatjuk, hogy ennél a képnél minden tökéletesség harmoniában van egymással.

* **Királytigris III. része** (A frakkos haramia) vasárnap az Erzsébet-mozgósínházban. Jimmy Valentine már huzamosabb ide óta együtt él Sonniával, akinek folyvást azon jár az esze, miképpen lehetne valami nagyszabású lopást elkövetni. Egy alkalommal, amikor a két cinkostárs nyári pihenőhelyét egy nagyforgalmu és elegáns fürdőhelyen tölti, Sonnia megismerkedik a milliomos Watsonnéval, aki beteges kisleánya gyógykezelése végett jött erre a helyre. Megtudja ugyanis, hogy a dúsgazdag özvegyasszony kinekeset érő ékszereket hozott magával s elhatározza, hogy Jimmy Valentine ügyességét fogja igénybevenni. Ez a második fogás is nagyszerűen sikerült. Egy estélyi alkalmával azonban Watsonné felismeri Sonnián az ékszereket és a rendőrséghez fordul segítségért. Amikor azonban a „Királytigris” ezt megtudja, öngyilkosságot követ el, s a police emberei már csak a beállott halált konstatálhatják.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— **Meghívó a Marosborsai Gyümölcsértékesítő és Központi Szeszifőző Szövetkezet** 1917. évi augusztus hó 12-én vasárnap délelőtt 10 órakor Marosborsa községében a következő tárgysorozattal tartandó alakuló közgyűlésére: 1. Közgyűlési elnök megválasztása. 2. A jelentkezett tagok, illetve aláírók számának, az üzletrészek mennyiségének megállapítása és határozathozatal a megalakulás iránt. 3. Az alapszabályok megállapítása. 4. Az alapító egyesület bejelentése a szövetkezet igazgatósági tagjainak kinevezése tárgyában. 5. A felügyelő bizottság tagjainak megválasztása. 6. A szeszifőző engedélyezésének bejelentése. Aradvármegyei Gazdasági Egyesület mint alapító.

— **Meghívó a Soborsini Gyümölcsértékesítő és Központi Szeszifőző Szövetkezet** 1917. augusztus hó 12-én vasárnap délelőtt 10 órakor Soborsin községében a következő tárgysorozattal tartandó alakuló közgyűlésére: 1. Közgyűlési elnök megválasztása; 2. A jelentkezett tagok, illetve aláírók számának, az üzletrészek mennyiségének megállapítása és határozathozatal a megalakulás iránt; 3. Az alapszabályok megállapítása; 4. Az alapító egyesület bejelentése a szövetkezet igazgatósági tagjainak kinevezése tárgyában; 5. A felügyelő bizottság tagjainak megválasztása; 6. A szesz-

főző engedélyezésének bejelentése. Aradvármegyei Gazdasági Egyesület mint alapító. 5089

SZERKESZTOI UZENETEK

G. D. Tényleg létezik ilyen rendelet. Sziveskedjék ahhoz a tanintézethez fordulni, ahol a fia vizsgázni akar, ott megadják az összes utbaigazitásokat és elősegítik a szándék megvalósítását.

Egy előfizető. Ilyen kérdésre csak igazolt előfizetőnek válaszolunk.

Egy alkalmazott. A bajon csak komoly szervezkedéssel lehet segíteni. A szervezkedés most könnyen sikerülne.

N. A. III. Tényleg nem sikerültek a versok.

P. Babl. Nagyon rossz.

I. Jakab. A kéreztett még mindig az aradi városházán működik. Közelebbi cím nem kell.

V. A. A tabori posta 361. A hadisegélyek felemelését nálunk is tervezik.

Új könyvek.

* **Adler Frigyes pöre.** Az osztrák császár amnesztiarendelete megjelent, de Adler Frigyes halálraítélten még mindig börtönében ül, ugyanakkor pedig az orosz munkások és katonák tanácsa végrehajtó bizottságának teljes jogu tagjává választotta. A Népszava könyvkereskedése a halálos ítélettel végződő pör után azonnal ki akarta adni a tárgyalás jegyzőkönyvét, de rajta kívül álló okokból az Adler-pör könyve csak most jelenhetett meg. A könyvet Pogány József fordította. A könyvet egyáltalán csak a frontmögötti országrészekben szabad terjeszteni. A könyv ára 2.50 korona. Kapható minden könyvkereskedésben.

* **Az alkotmányról.** A porosz alkotmány revíziója előtt, az általános választójog és a demokráciáért való harc idejében rendkívüli érdeklődésre tarthat számot Lassalle Ferdinándnak az alkotmányról és az általános választójogért vívott harcáról szóló értékes két politikai tanulmánya. Magyarországon aligha volt valaha aktuálisabb Lassallenak az alkotmányról szóló értékes és kitünő tanulmánya, mint épen most. Lassalle két tanulmányát Somogyi Béla fordította kitünő magyarsággal és látta el bevezetéssel. Ára 1.50 korona. Megjelent a Népszava könyvkereskedés kiadásában és minden könyvkereskedésben kapható.

A „Kritika” című évkönyv eddig megjelent füzetei beigazolták azon irány követését, me-

lyet maga elé tűzött. E feltétlen elsőrangú, páratlan és élénk közgazdasági és társadalmi évkönyv előfizetési ára 12 korona. Szerkesztőség és kiadóhivatal Budapest, VII. Vörösmartyu-utca 13. Felelős szerkesztője Horváth Endre.

A szerkesztésért felel:

Stauber József.

**CSAK
RÁDIUM**

SÓSBORSZESZT
használjunk test és egészség-
ápolásra.

Nagy üveg ára	K. 6.50
Közép üveg ára	K. 3.30
Kis üveg ára	K. 1.20

Gyártja:

**A Dunánál Gazdas. Szeszgyárosok
Szeszfinomító Reszvénytársasága
Nagykanizsán. 4991**

**Ecelet,
gyertyát,
gyufát,
cirokseprőt**

**minden mennyiségben szállít.
Gonda Nándor**
áruforgalmi vállalata, Déván. 5063

Használt élelm
megvételre kerestetik.

Mesés szép lesz az a hölgy,

aki az

IBOLYA DORÉ CRÉMET

használja. Az arcórt vakító fehérre varázsolja és eltüntet mindenféle arctisztatlanságot. **Ara egy tégelynek 2—K.**

Ibolya Doré szappan 3 kor., Ibolya Doré tej 1 K 50 fill. Ibolya Doré hölgypor 1 K 50 fill.

Tyukszem ellen

a leghatásosabb szer az

Anagalin.

Ara 1 korona.

**Kellemes ízű
limonádét**

mindenki otthon készíthet 1 adag **CITRAS-sal.**

Ara 20 fillér.

Fenti szerek kaphatók a kizárólagos készítőnél:

Hajós Arpád gyógyszer-tárában

Arad, Andrassy-tér 22. szám.

**A szépségápolás titka a felhasznált szé-
pítőszerek helyes megválasztásá-
ban rejlik!**

**Rozsnyay kitünő Serail arc-
szépítő különlegességei**

mind kipróbált jó hatású készítmények,
amelyet bárki bizalommal használhat.

Rozsnyay Serail arckenőzőse. Kis tégely 1.50 kor. Nagy tégely 2.50 k.

Rozsnyay Serail crémje nappali használatra. Egy tégely ára 2 korona 50 fillér.

Rozsnyay Serail szappan. Egy darab 3 kor. 50 fill.

Rozsnyay Szerén Arcpora. Lehető finomsága: Crém, fehér, rózsás és testápoló-
nekben Egy dob. ára 2 korona.

Kiváló finom illatszerek. Gyöngyvirág, Ibolya, Loin du bal, orgona, piros róza, Serail. Üvege 1 kor. 50 fillér.

Kapható a készítőnél: 1845

Rozsnyay Mátyás gyógyszer-tárában Arad, Szabadság-tér.

Cognac:

Keglevich,
Békány, Marly,
Adriatica gyártmány,

valamint likőr és rum, palackokban beszerezhető nagyban és kicsinyben 2058

Weiszberger Sámuel
utódánál

Körösvölgyi Pálinkakártya
Arad, Andrassy-tér 5. Telefon 651.

A marha húsa
csak a

Jó juh hús pótolja,
mely a legolcsóbb árban,
elője ... K. 7.—
hátlaja ... K. 8.—
Kapható:

Krámer Béla,
hentes és mészárosnál
Karolina-utca és Ferenc-tér sark. (Wajdits gyógyszerár mellett) 5017
Naponta frisa vágás.

616—1917. g. sz.
Arverési hirdetés.

Arad sz. kir. város gazdasági széke a város tulajdonát képező Bala-tér 1—2. a ingatlanon lévő mintegy 800 négyzetméter konyhakertekre alkalmas terület bérletére a városháza I. emeletén lévő gazdasági hivatalban folyó év augusztus hó 6-án d. e. 10 órakor árverést tart.

Kikiáltási ár évi 400 korona. Bánátpénzül leteendő a kikiáltási ár 10%-a készpénzben, vagy elfogadható értékpapirokban. Az árverésen részt lehet venni szóbeli és írásbeli ajánlatokkal. Az ajánlatok lezártan, a szóbeli árverés megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vételnek figyelembe, ha azokhoz a bánátpénz mellékelve van s ha az ajánlatot tevő kijelenti, hogy az árverési feltételeket ismeri és elfogadja.

Az árverési feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál az árverést megelőzőleg is megtekinthetők. Arad sz. kir. város gazdasági széke 1917. évi július hó 20-án tartott üléséből.

A gazdasági szék.

Földbirtokoknak

35 évre 7% annuitás teljes árfolyam,
50 évre 6% annuitás teljes árfolyam,
63 évre 4.85% annuitás 95% árfolyam
65 évre 5.56% annuitás 90% árfolyam mellett, továbbá

Aradi házakra
50 évre 6% annuitás 98% árfolyam (rövidebb időre is) mellett törlesztéses és váltó kölcsönökét folyósítat, valamint kisebb-nagyobb birtokok eladását és parcellázásokat vállal.

Bonyhádi József
Arad, Kapa-a. 47., d. u. 2-től.
Birtokok eladásra előjegyzve.

1500 hold, Borshordókat

szarvasmarha és juh hizlalásra alkalmas

Legelő,
november hó 1-ig 5060

haszonbérbe adó. **Schwarz Pál,**
Bővebbet Embay Istvánnál, Csorvás. ARAD, Szent István-utca 1. Telefon 1128.

valamint minden más hordókat a legmagasabb napi áron vesz 5018

AUFRICHT MIKSA
tűzifa, épületfa, szereszm- és műbutorfa kereskedő
ARAD, Kossuth-utca végén (ó-temető előtt.)
Városi és megyei telefon 69.

Ajánl kocsigyártó iparhoz tartozó faanyagokat, u. m.: kőris löcsfát, kőris- és bükkfő kerétkalpat, küllőt, bükkhasítványt, gómbölyű és faragott nyírfaerdőt, ökrjármokat, továbbá gazdasági faárakat, u. m.: kapa-, kaszanyél, rudfák (hordáshoz és vendégoldalnak), gabonlapát, göröbtye, talicska, nyírfaaprú, szőlőkaré.

Gyors- és pontos kiszolgálás. Ajánlatokkal szívesen szolgálok.

14109—1917. k. h.

Hirdetmény.

A beállott melegebb időszakra való tekintettel a járványos betegségek ellen való intézkedés szempontjából, a fennálló törvényes intézkedések és kormányrendeletek alapján a közegészség és körtisztaság megőrzésére a következőket rendelem:

1. Tilos bármilyen szeméttel, szőpadékkal, hulladékkal, gyümölcs-héjjal, papírhulladékkal a ház belsejéből az utcára vagy köztérre lerakni, a nyilvános csatornába bedobni, szennyvizet az utcára kiönteni.
2. Az udvarokat tisztán kell tartani.
3. Lakhelyiségek állandóan tisztán tartassanak, gyakran szellőztessenek.
4. A háztartás szenny- és lötyedék vizének a csapadékvíznek levezetésére szolgáló csatornába való beöntése szigorúan tilos.
5. Csatornázási hálózatban kívül eső árnyékszékek és vízvezetékcsatlakozások tisztán tartandók, kizárólag, mérsékelttel vagy vasgálic-oldattal fertőtleníteni.
6. Szűrés és baromfi órák, baromfiókat naponként tisztítandók, az összegyűlt trágya legelőre minden másnap kihordandó.
7. Az udvaron lévő nyíllölyköket naponta felseperni és fertőtleníteni kell.
8. Csontokat, rongyokat, baleket és bőroket, nemkülönben más hátrahagyott anyagokat a város területén gyűjtani és raktározni tilos.
9. Nyílt kutak befödendők. Tilos kut mellett ruhát mosni.
10. A vízvezetés és klozetek öblítő készülékkel állandóan folyóban és használható állapotban kell hogy legyenek.
11. Sütők, mészárosok, hentesek, cukrászok, kávéosok és vendégfogók s általában mindenek, akik ételtől, italoktól és italok eladásával és előállításával foglalkoznak, kötelesek műhelyüket, árusító helyüket, az azokhoz tartozó fűzőhelyeket, kamrákat, pincéket stb. tisztán tartani. Középszerzésű szánt élelmiszer-cikket u. m. húst, húsmarhát, tojást, tejtermékeket, csirke- és sertésmájot, stb. mély és gyümölcslevekét úgy az üzletükben, mint nyilvános helyeken, valamint utcákon, tereken és piacokon történő árusításnál állandóan vászonnal, tüllel vagy üveggel kell letakarni úgy, hogy azokat por és piszok, legyek stb. be ne röhessék.
12. Alkotmány felhívom a közönség figyelmét arra, hogy egészségének megőrzése érdekében helyesen cselekedjen, ha a házon kívül beszerezett élelmiszereket forralás, főzés, vagy más módon ártalmatlanná teszi, mert ezután a fertőző bacilusok csatrái eöletnek.

Nyers étel, romlott, vagy soká állott éledelek és ézetlen gyümölcs árveréstől tartózkodjunk.

Kutakból származó ivóvizet ajánlatos felforraltatni és lehűteni. Különösen és nyomatékosan figyelmébe ajánlom a közönségnek a lakás és környezet tisztaságán kívül a testi tisztaságot, a mely már magában is fél egészség.

Figyelemre említem végül a közönséget és az 1876. XIV. t. c. 80. §-a, valamint az az alapon kiadott kormányrendeletre hivatkozással szigorú kötelezettségbe tesszám mindenkinek, hogy a tudomására jutott fertőző betegségeket, u. m.: kolera, kífűtéses tifusz, hasi tifusz, veres-has, himlő, viszszatérő láz, járványos górcsaglyob (nyakcsizmavéde) vagy ezen betegségekre gyanúkat hivatalomnál, esetleg az orvosi hivatalnál vagy a kerületi orvosi orvosnál haladékosan bejelentse.

Mindenki, aki a tudomására jutott fertőző betegnek bejelentését elmulasztja, az 1875. XIV. t. c. 7. §-a alapján 600 koronáig terjedhető és 60 napra elzárásra átváltatható pénzbüntetéssel fog sújtani.

Arad, 1917. június hó 17.

Grein, főkapitány.

Gépolaj,
Hengerolaj,
Tovotte gépszir,
Kocsikenőcs,

állandó nagy raktár

Hubert József
Arad.
Telefon 262. szám.

Kifutófiu
jó fizetéssel
felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

613—1917. g. sz.
Versenyárgyalási hirdetés.

Arad sz. kir. város gazdasági széke I. a kúrtósi utra szükséges 36 köbméter felerészben zuzott kavics és felerészben rostált zuzalékra 7416 korona kikiáltási ár mellett való szállítása és beagyazása. 2. a kúrtósi-utra szükséges 210 köbméter felerészben zuzott kavics és felerészben rostált zuzalékra 4326 korona kikiáltási ár mellett való szállítása és beagyazása. 3. a bodrogi-utra szükséges 450 köbméter rostált kavicsnak 8370 korona kikiáltási ár mellett való szállítása és beagyazása. 4. a tornyai-utra szükséges 180 köbméter rostált kavicsnak 3703 korona kikiáltási ár mellett való szállítása és beagyazása. 5. a sófornyai-utra szükséges 180 köbméter rostált kavicsnak 3348 korona kikiáltási ár mellett való szállítása és beagyazása. 6. a vasúti felújáshoz szükséges 180 köbméter felerészben zuzott kavicsnak, felerészben rostált zuzalékra 3528 korona kikiáltási ár mellett való szállítása és beagyazása iránt 1917. évi augusztus hó 6-án délelőtt 10 órakor a városháza I. emeletén lévő gazdasági hivatalban versenyárgyalást tart.

Bánátpénzül leteendő az ajánlati ár 5%-a készpénzben vagy elfogadható értékpapirokban.

A versenyárgyaláson csak írásbeli ajánlatokkal lehet részt venni.

Az írásbeli ajánlatok lezártan a versenyárgyalás megkezdése előtt nyújtandók be s csak akkor vételnek figyelembe, ha ahhoz a bánátpénznek a városi pénztárba történt letétét igazoló letét-jegy mellékelve van s ha az ajánlattevő kijelenti, hogy a versenyárgyalási és műszaki feltételeket ismeri és elfogadja. A versenyárgyalási és műszaki feltételek a gazdasági tanácsnok úrnál a versenyárgyalást megelőzőleg megtekinthetők.

Arad sz. kir. város gazdasági széke 1917. évi július hó 16-án tartott üléséből.

Arad sz. kir. város gazdasági széke.

